

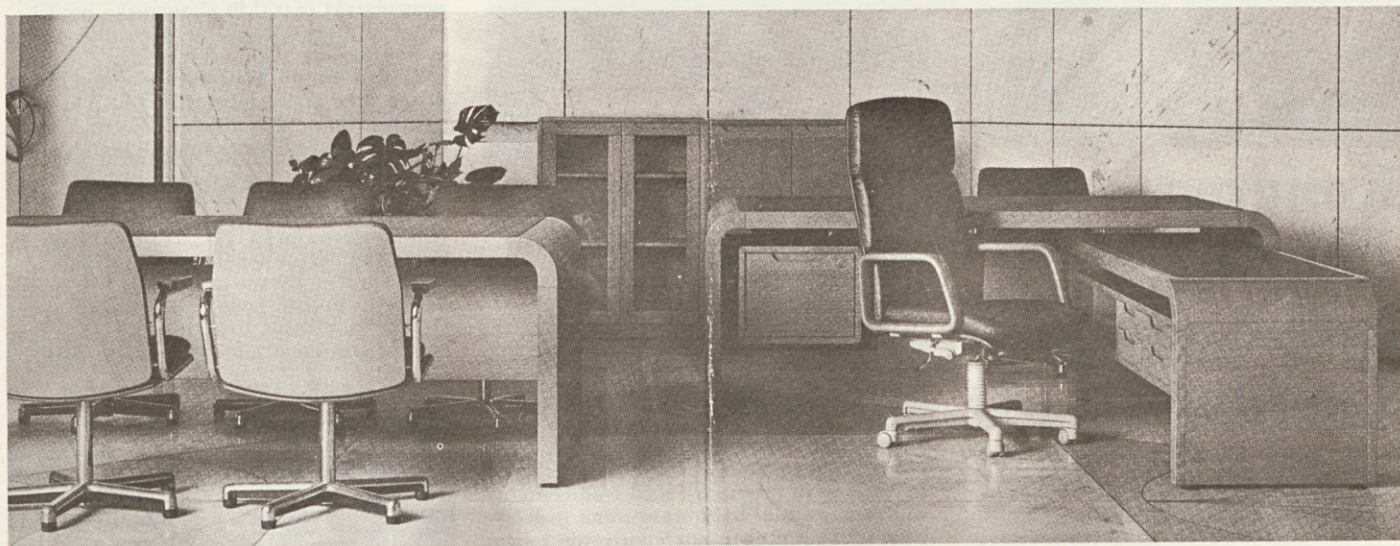
GLASILO

Glasiło delavcev
industrije pohištva Stol Kamnik

Leto XXXIV

Maj 1986

Sodobno Stolovo pohištvo Konzul, izdelek Sloge iz Most, je oblikovni dosežek posebne vrste. Posebno mizam daje obliko zaokrožen konč-rob, ki pa ga v delavnici ni ravno enostavno narediti. Novo pohištvo si lahko ogledate v razstavnem prostoru upravne stavbe.

Naše poslovanje

O poslovnih rezultatih prvega trimesečja smo pisali v Informatorju skupaj s prikazi pridobivanja prihodka in delitvijo dohodka. V tem času smo že blizu polovici leta. Ta čas, to je meseca aprila in maja, sta proizvodnja in prodaja ugodno potekali, z izjemo proizvodnje v stolarni, kjer fizični obseg proizvodnje in produktivnost dela ne dosegata rezultatov iz lanskega obdobja.

Razen temeljne organizacije Sedežno pohištvo ostale presegajo plan fizičnega obsega in produktivnosti dela. Ugodno napreduje proizvodnja tako v temeljni organizaciji ploskovno pohištvo kot pri kovinskem in oblazljenem pohištvu. Tudi prihodnje mesece lahko pričakujemo dobre rezultate.

Kot že omenjeno, imajo težave z obsegom in storilnostjo pri sedežnem pohištvu, predvsem v stolarni. Tu je bilo v zadnjem letu uvedenih 9 tipov novih izdelkov, enako število novih izdelkov je v uvajanju letos. To in pa menjava generacij delavcev je glavni vzrok, da tu proizvodnja ne napreduje tako, kot bi želeli.

Pri materialni preskrbi so še vedno manjše težave predvsem s kvaliteto in dobavnimi roki. Inflacijski porast cen na surovini in repromaterialih je še naprej velik. Takšne cene bukvine in lesnih tvoriv (ivernih plošč), ob sedanjem tečaju dolarja in nekaterih drugih konvertibilnih valut, ne zagotavljajo pokritja proizvodnje cen pri izvoznih izdelkih. Tako

prihaja do precejšnjih manjkov (20–30 % pri stolih in še več pri ploskovnem pohištvu). Zaradi sorazmerno dobre konjunkturo na domačem trgu zaenkrat v Stolu še ni izgub, medtem ko imajo velike delovne organizacije, kot so Meblo, Marles in nekatere druge visoke izgube.

Po ugodnih rezultatih prodaje na domačem trgu, tako v preteklem letu kot v prvih mesecih letošnjega leta (11 % nad planom, 126 % več od lanskega istega razdobja), pričakujemo še nadalje dobre rezultate. Zaradi že omenjene uveljavitve programa izvoznih stolov ter uvedbe masivnega sedeža v proizvodnjo kasnim pri izdelavi, vendar predvidoma izvoz po polletju ne bi smel obstati pod planom.

Dosedanji dober, če pa primerjamo z ostalimi lesarskimi organizacijami pa zelo dober rezultat, je sicer težko napovedati tudi za naprej. Letna dinamika prihodkov od izvoza preko sedanjih tečajev valut zaostaja kar 50–60 indeksnih točk za dinamiko prihodkov na domačem trgu. (Indeks 200 na lansko obdobje).

To lahko pomeni ogromen izpad prihodkov in za pretežne izvoznike skoraj gotovo izgubo. V takem položaju se lahko znajde tudi naš pretežni izvoznik Sedežno pohištvo, razen če ga ne bomo uspeli pokriti kako drugače.

IZ VSEBINE

10. kongres ZKS – kongres zupanja v lastne sile in sposobnosti

Kako gospodarimo v Unilesu

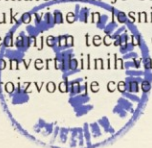
Na obisku v stolarni, mizarni in v tozdu 2

Pre slabega dela ne iščimo okoli sebe

Maj – mesec mladosti

Krožki za izboljšanje proizvodnje

Izredno zanimanje za naše politične zmogljivosti

FIZIČNI OBSEG PROIZVODNJE

TOZD - PE	april 86 april 85	jan.-april 86 jan.-april 85
1	4	119
	6	93
	7	89
	8	110
TOZD - 1		103
TOZD - 2		112
3	0	115
	3	114
	5	116
TOZD - 3		115
TOZD - 4		92
SKUPAJ		107

Stečo Smole

Kongres zaupanja v lastne sile in sposobnosti

10. kongres ZKS je bil od 17.-19. aprila v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Iz Kamnika je na tem kongresu sodelovalo 5 delegatov ter vodstvo obč. komiteja - predsednik Vladimir Breznik in sekretarka Jelka Tušar, dosedanji član komisije pri CK ZKS, Anton Jeglič ter nanovo izvoljen član v CK ZKS Lado Podbevšek iz Titana in Boris Zakrajšek, član tovariškega rzsodišča.

Kar trije člani so aktivno sodelovali v razpravah:

Anton Ipavic je sodeloval v komisiji za naloge pri idejnoteoretičnem, organizacijskem in akcijskem usposabljanju in razvoju ZK. V naslovu razprave Delovanje v delegatskem sistemu je spregovoril o nalogah komunistov za nadaljnji razvoj delegatskega sistema in pri tem prenesel že večkrat potrjeno oceno, da skupščina družbenopolitičnih skupnosti deluje dobro, da pa je predvsem problematično uresničevanje vloge samoupravnih interesnih skupnosti. Odločno se je zavzel za učinkovitejšo in ustrežnejšo organiziranje samoupravnih interesnih skupnosti - mogoče bi bila potrebna združitve. S tem bi dosegli kvalitetnejši izbor, demokracičnost njihovega dela pa bi morali zagotavljati s še večjo angažiranostjo.

Govoril je tudi o vrednotenju dela ljudi, ki opravljajo najodgovornejše funkcije ter opudiril, da je le-to premalo vrednoteno. Zaradi tega pa tudi premalo stimulatивно za pridobivanje uspešnih delavcev iz gospodarstva.

Ivan Peršin in Franc Kerec sta sodelovala v komisiji za naloge zveze komunistov pri uveljavljanju socialističnih družbenolastniških odnosov in razvoju političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Ivan Peršin je sodeloval s temo: Izvoz ni le stvar izvoznikov. Tudi njegova razprava je sodila med tiste, ki so izredno kritično obravnavale sedanje gospodarsko stanje, oziroma položaj izvoznikov; govoril je o pozitivnih in negativnih ukrepih naših odnosov

s tujino. Poudaril je, da moramo vztrajati pri dejanski vrednosti dinarja. Tečaj dinarja ne prilagajamo inflacijski stopnji. Nekatere naše izvozne vzpodbude so nesmotrne, motnje v izvozni politiki povzročajo tudi ukinjenje kompenzacijskih poslov itd.

Tudi Ivan Peršin je opozoril, da ukrepi običajno najbolj prizadanejo disciplinirane delovne organizacije.

Naloga zveze komunistov je ustrezno ukrepanje. Za uspešno vključevanje na mednarodne trge pa ni odločilna le zakonodaja, temveč tudi razmere in odnosi v OZD. Med faktorji, ki to zavirajo, je naša tradicionalna zaprtost, pa tudi naša standardna podrejenost oziroma prepogosto popuščanje željam tujim kupcem. To se kaže tudi v tem, da ne znamo predstaviti naših izdelkov, ki se pogosto ločijo le po videzu. Opozoril je tudi, da se še vedno nismo dogovorili za uskladitev proizvodnih programov v republikli. Nagrajevanje pa, ki ne loči dobrega dela od slabega, vodi v uravnilovko.

Franc Kerec je sodeloval s temo: Nagrajevanje kakovosti.

V obdobju ekstenzivnega razvoja našega gospodarstva smo vse preveč pozabljali na kakovost izdelkov, kar utegne imeti hude posledice, ko bodo na tržišču prevladovali kriteriji kupca, ne pa proizvajalca. Kakovost je res odvisna od tehnologije in materiala, a vendarle predvsem - od človeka. Tega smo se v Stolu vedno zavedali, zato smo postavili učinkovit sistem nagrajevanja kakovosti. Njeno izboljšanje oziroma zmanjšanje izmeta nam je večkratno vrnilo sredstva, vložena v nagrajevanje. Zato ocenjujemo, da je naša odločitev, da kakovostnemu delu damo gmotno in moralno podporo, povsem pravilna, takšen pristop pa bi bilo treba razširiti na vsa področja življenja in dela.

Potrebno je boljše delo, odgovornejši odnos do družbe, v kateri živimo in delamo, ker bo s tem vsem lažje in jutri boljše.

Vanda Rebolj je svojo razpravo oddala v pisni obliki, to pa zato, ker je bila izvoljena v delovno komisijo za prošnje in pritožbe, ki je delala dva dni.

Njen prispevek je bil na temo: mesto, šole in izobraževanje ter uveljavljanje mladine kot soustvarjalca družbenega življenja.

Prav tako je v pisni obliki svoj prispevek oddal Igor Mlakar.

Na kongresu so delale štiri komisije. Poleg že omenjenega sta delovali še komisija za naloge ZK v materialnem znanstvenotehnološkem in kulturnem razvoju in ko-

misija za naloge ZK pri nadaljnjem podružbljanju samoupravnem odločanju v mednarodnih odnosih v boju za mir, neuvrčenost in vprašanje socializma kot svetovnega procesa.

V vseh komisijah je sodelovalo več kot tretjina delegatov, ki so obravnavali vse teme, ki se nanašajo na delo in razvoj naše družbe.

Predvsem se bo iz razprav na 10. kongresu ZKS in resolucije zbralo tiste poudarke, pobude in mnenja, ki lahko s svojo razsežnostjo tehtno prispevajo k prednostnim nalogam.

Kongresne usmeritve, ki se nanašajo na gospodarski razvoj in ekonomsko politiko, je treba prenesti v plane in oceniti, kaj je realno mogoče takoj spremeniti.

Že dva dni po kongresu je bila sklicana druga seja predsedstva CK ZKS, ki ji je predsedoval novi predsednik Milan Kučan. Razpravljali so o kratkoročnih in dolgoročnih nalogah.

Kratkoročne so priprave na 13. kongres ZKJ, do katerega nas loči mesec dni. Na tem kongresu bo za članstvo domžalske in kamniške občine sodeloval Janez Humar.

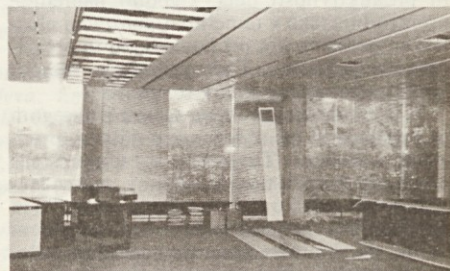
Dolgoročne naloge je treba še teoretično dodelati. Potem bodo posredovana vsem OOKZ za njihovo uresničevanje in s tem tudi odpravljanje motenj v našem delu in življenju.

Franc Kerec

Za okroglo jedilno mizo je pravzaprav težko narediti lepo in praktično podnožje.

Aluminijasti podstavki, ki jih na gornji sliki vidimo še uskladiščene, so za ta namen dobra konstrukcijska in oblikovna rešitev.

Stolova upravna zgradba je sodobna in zelo lepo urejena, vendar so se delavci, ki skrbijo za dobro predstavitev naših novih programov, odločili, da se stropne obloge na mestih, kjer je posebna svetlobna in predstavljena zahtevanost, prebarvajo v belo barvo in tako bolj nevtralnno, obenem pa bolj spontano vplivajo na razstavno ureditev.

Kako gospodarimo v Unileesu

Delavski svet Sozda Unileesa, ki je sredi aprila zasedal v eni od najmanjših članic Sozda v Iztoku v Mirnu pri Novi Gorici, je posebej ocenil poslovanje njenih članic v preteklem letu in potrdil zbirni zaključni račun Sozda. Zbirni zaključni račun za leto 1985 je izkazal poleg ostalega (glede na leto prej):

- 67 % povečanje celotnega prihodka
- 75 % povečanje čistega dohodka
- 93 % povečanje razporejenih sredstev za osebne dohodke
- 43 % povečanje poslovnega in rezervnega sklada

in skoraj šestkratno povečanje izgub. Osebnih dohodkov naših delavcev so bili zato dosti nižji od republiškega povprečja in na dnu lestvice naših gospodarskih panog.

Ne glede na to, da so rezultati posameznih delovnih organizacij zelo odstopali od gornjega povprečja, lahko ugotovimo, da je to verjetno najslabši zaključni račun, odkar obstaja Sozd, prav tako pa tudi najslabši rezultati delovnih organizacij, ki so danes vključene v naš sozd od njihovega nastanka.

Vseh izgub je bilo prek 2 milijardi N din, pri čemer sta imeli polovico izgub Meblo in Marles. Z izgubami pa so poslovale še nekateri tozdi v Lesnini, Novolesu, Liku, Hoji, Iztoku in Javorju. Vse izgube so bile sicer v celoti pokrite z lastnimi rezervnimi sredstvi, z rezervnimi sredstvi poslovnih partnerjev in delno tudi z rezervnimi sredstvi sozda. Pri tem pa so bila ta sredstva, kakor tudi druge rezerve, v celoti izčrpane in bo zato pokrivanje izgub v prihodnje mnogo težje.

Izgube v letu 1985 niso za naš sozd nobena posebnost, saj so enake pestile tudi ostalo slovensko oz. jugoslovansko lesnopredelovalno industrijo.

Kako to, da imajo lesarji naenkrat tako velike izgube, ko pa so vso povojno razdobje dobro poslovali in se normalno razvijali?

Razloge za tako stanje bi lahko strnili v naslednja dejstva:

- znižanje fizičnega obsega proizvodnje in prodaje;
- draga najeta obratna sredstva za financiranje poslovanja;
- neugodni instrumenti, ki so krojili dohodkovnost izvoza in
- prepočasno prilagajanje zahtevam domačega in predvsem tujega trga po manjših serijah, visoki kvaliteti, oblikovnosti in poslovnosti.

Zaradi močnega individualnega in splošnega standarda je doma vse težje prodajati. Investicije upadajo, pogoji za potrošniško kreditiranje individualnih kupcev so tako zaostreni (60 % udeležba, prek 70 % obresti), da prebivalstvo kupuje le še za gotovino. Zmanjšano povpraševanje na domačem trgu je predvsem povzročilo, da se je fizični obseg proizvodnje znižal v celoti za 7,8 % in pri proizvodnji pohištva celo za 14,6 %. Pri enakih stalnih stroških kot prejšnja leta, ko je bila proizvodnja in domača prodaja dosti večja, je to dejstvo najmočneje prispevalo k tako neugodnim rezultatom.

Visoka inflacija nam je v zadnjih letih močno razvrednotila lastne poslovne sklade za financiranje obratnih sredstev. Če so nam ti pred leti pokrivali še prek 50 % potreb po obratnih sredstvih, nam danes krijejo le še 14

Petnajstega maja je bila ob glavni cesti Kamnik-Ljubljana ob gornjem delu starejšega dupliškega naselja odprta nova, sodobna Mercatorjeva samopostrežnica. Na slovesnosti, ki je bila v dopoldanskih urah, sta zbrane pozdravila in jim spregovorila vodja Mercatorjevega tozda za preskrbo in predsednik kamniške občine Anton Ipavec. Prisotni so bili tudi drugi predstavniki občine, krajevne skupnosti in okoliških delovnih organizacij.

V informacijah, ki so bile posredovane ob slovesnosti, je bilo rečeno, da je nova gradnja veliko stala, glavna gradbena dela je opravilo Splošno gradbeno podjetje Graditelj iz Kamnika, opremljanje in drugo pa veliko kooperantov. Nova trgovina Mercator bo izboljšala ponudbo na tem koncu Duplice in kot zdrav konkurent skušala dokazati, da je tudi v sedanjih težkih časih za potrošnika mogoče marsikaj narediti.

Dupličani in okoličani se bomo radi pomudili pri novem ponudniku, ki bo na priznan način osežil tovrstno dejavnost.

Navdušenje zbranih krajanov je bilo ob odprtju novih trgovinskih vrat veliko. Upamo, da bo tako ostalo dolga leta in je zopet napravljen korak k izgradnji in ureditvi našega kraja.

% teh potreb. Razumljivo je, da smo morali razliko obratnih sredstev »kupovati« v bankah po zelo visokih obrestnih merah in smo samo za razliko med prejetimi in plačanimi obrestmi dali prek 4 milijarde N din, kar je dvakrat več kot znaša naša celotna izguba.

V letu 1985 smo izvozili za 80 milijonov dolarjev in uvozili za samo 27,6 milijonov dolarjev, kar je prav toliko kot leto poprej. Kar 93 % našega izvoza je usmerjenega na

konvertibilna tržišča, kjer zaradi velike konkurence zelo težko dosegamo atraktivne cene. Izvozimo 22 % naše celotne proizvodnje in celo 44 % proizvodnje pohištva, kar pomeni, da ima izvoz veliko težo pri ustvarjanju dohodka. Ker so nam bili zunanjetrgovinski instrumenti nenaklonjeni, smo velik del izgube »prigospodarili« prav zato, ker dosegamo z izvozom na konvertibilne trge mnogo nižji dohodek kot pri prodaji na domačem in na klirinškem trgu. Predvsem v II. polletju 1985 je drsenje tečaja dinarja do drugih valut zaostajalo za našo inflacijo. Velike težave smo imeli tudi s kreditiranjem izvoza, predvsem izvoza v ZDA, kjer so močno porasle obrestne mere, pa tudi teh nekaj ugodnejših kreditov ni bilo vedno dovolj, tako da smo morali za pokritje izvoza najemati dodatna zelo draga kreditna sredstva.

Lahko bi rekli, da se je v tem letu dohodkovnost izvoza še bolj zaostрила. Novi devizni sistem, ki velja od 1. januarja t.l., so podprli vsi, samo aktivni izvozniki ne. Ta nam je odvzel devize, s katerimi smo pretekla leta prosto razpolagali in onemogočil devizno dohodkovno povezovanje s poslovnimi partnerji, kjer smo lahko pridobili še kakšen dodaten dohodek za pokrivanje proizvodnih stroškov, nastalih pri izvozu.

Z izvozom ustvarjene devize moramo sedaj prodajati poslovnim bankam in zanje dobimo dinarje po dnevnem tečaju. Kljub napovedani politiki aktivnega tečaja dinarja do tujih valut in deviz je ta aktivnost sedaj taka, da le pri nemški marki, avstrijskem šilingu in italijanski liri dosega tečaj našo stopnjo inflacije, pri ostalih valutah pa ne. Prevsem je tečaj ameriškega dolarja porasel v dinarjih v enem letu le za okrog 30 %, kar pomeni pri okoli 80 do 100 % letni inflaciji ogromen izpad v dohodku tistim, ki izvažajo v ZDA oz. na dolarške trge. Tak izpad dohodka, ki nastaja glede na leto prej med 30 % povečanjem prihodka in 80 do 100 % povečanjem vseh stroškov, davkov in osebnih dohodkov, seveda ni mogoče nadomestiti s produktivnostjo.

Tudi zvezne izvozne vzpodbude, ki znašajo nekaj odstotkov na uradni tečaj (različno po izdelkih in državah), so se v novem »sistemu« prepolovile, republiške pa so kar ukinili. Izvozne kredite plačujemo sedaj po 51-71 % obrestni meri letno, kar je tudi veliko več kot prejšnje leto. Stroški teh kreditov so posebno visoki v izvozu v ZDA, kjer čakamo na plačila tudi do eno leto.

Predvsem zaradi tako neugodnih izvoznih rezultatov smo samo v našem sozdu ustvarili v prvem četrtletju t.l. prek 3 milijarde N din izgube (kar je 50 % več kot leto prejšnje leto). Izgube so pridelale tudi tiste DO oz. njihovi tozdi, ki tega pojava v svojem poslovanju do sedaj sploh niso poznali, kot npr. Novoles, Javor, Hoja. Ne upam si zapisati, kolikšna bo izguba na koncu leta, če se bo tako stanje nadaljevalo in kako naj se pokrije!

Tako »delovanje« novega deviznega sistema povzroča pri (zaenkrat še) nezmanjšanem izvozu katastrofalne izgube in seveda tudi vse posledice, ki izvirajo iz njih (nižji OD, te-

žave z likvidnostjo, zmanjšane možnosti razvoja itd.).

Na posledice slabega delovanja novega delovnega sistema smo opozorili vse najodgovornejše organe v republiki in federaciji, ki so sicer obljubili popravke v korist izvoznikov, do danes pa so storili še zelo malo.

Če se bo tako nagrajevanje konvertibilnega izvoza nadaljevalo, potem se štiri desetletja uspešnim lesarjem približujejo najhujši časi.

Seveda pa moramo ne glede na vsesplošna neugodna domača gibanja in na izvoznikom nenaklonjen novi devizni sistem marsikaj postoriti tudi sami, da te katastrofalne rezultate vsaj malo ublažimo.

Predvsem moramo mnogo več napraviti v preobrazbi nekatere naše velikoserijske proizvodnje v proizvodnjo manjših serij visoke kvalitete in oblikovnosti, pri katerih izdelkih ne dosežemo tudi višje cene. Rezerve na področju boljšega splošnega gospodarjenja niso nikoli izčrpane in tu se da hitro tudi največ iztisniti. Prisiliti moramo dobavitelje, ki nas oskrbujejo s surovinami in reprovromateriali, da nam s pretiranim porastom cen ne bodo še nadalje odvzemali velik del dohodka. Gozdarjem, kemičnim, kovinskim, tekstilnim in drugim tovarnam moramo preprečiti navijanje cen.

Moramo pa se bolje organizirati oz. dosledneje izpolnjevati dogovorjene funkcije na nivoju sozda. Tudi tu so velike možnosti povečanja dohodka, ekonomske in socialne varnosti. Predvsem pri odpiranju novih prodajnih kapacitet in poti doma in v tujini je napravljeno premalo, da bi bila večja sigurnost v prodaji naše proizvodnje, pa tudi zato, da se dosežejo višje cene. Moramo več kot do sedaj napraviti prav na področju skupnega nastopa pri prodaji naših inženiring storitev (opremljanje javnih objektov in prenos tehnologije in sl.). Tu se da več zaslužiti kot z izvozom izdelkov.

Skupne nabave glavnih reprovromaterialov bi lahko prinesle velike koristi, ne samo v nižjih cenah. Zaenkrat so lepi uspehi pri skupni nabavi rezervnih delov iz tujine.

Čimprej moramo uresničiti skupno dogovorjene projekte v prodajno mrežo in proizvodnjo.

Popolno funkcioniranje skupne interne banke lahko bistveno zniža stroške obresti, predvsem pa lahko v času hude nelikvidnosti, ki jo pričakujemo (zaradi velikih izgub), dosti lažje rešuje vse probleme plačilne sposobnosti. Tudi skupen nastop pri bankah in finančnih institucijah doma in v tujini bi lahko tako močni grupaciji in velikim izvoznikom, kot je naš sozd, omogočil lažje in cenejše finansiranje našega poslovanja. Bolje kot do sedaj moramo znati izkoristiti vse proste potencialne naših sredstev z združevanjem notraj naših delovnih organizacij, posebej pa uporabiti velika sredstva, ki jih dajemo nerazvitim področjem (letno okoli 800 milijonov N din). Prav tako moramo izkoristiti skupne nastope na domačih in mednarodnih sejmih ter druge skupne predstavitve za to, da dobimo več in boljše kupce.

Le s skupnimi izjemnimi napori, polno odgovornostjo pri izpolnjevanju načrtov na vseh ravneh naše organiziranosti in poštenim vrednotenjem našega izvoza s strani družbenih organov se lahko izvlečemo iz težke krize, v kateri se danes nahajamo.

Marijan Planinc

»Danes delavci nismo tako neumni, kot smo bili pred leti in desetletji, čeprav še marsikdo misli, da se nas da vse prepričati.

Verjamemo le tisto, kar vidimo.«

KAJ IN KAKO DELAMO

Na obisku v stolarni, mizarni in v TOZDU 2

Najbrž vsakega delavca v Stolu zanima, kako delajo v sosednjih delavnicah in tozdih, kakšno vzdušje je tam, kako so zadovoljni z osebnimi dohodki in tako naprej. Gole številke, ki jih vidimo v raznih obvestilih, marsičesa ne morejo povedati in si uspehe in tudi neuspehe pač po svoje razlagamo. Primeri pa so odvisni od marsičesa. Poleg priprave dela do organiziranosti v oddelkih in na delovnih mestih, od zavesti mojstrov do delavnosti neposrednih proizvajalcev.

Naša skupna želja je, da bi tudi v prihodnje dobro poslovali, imeli primerne osebne dohodke in zaupanje v svojo delovno organizacijo. Zelo zanimivo je, da je prav od zaupanja odvisno marsikaj. Ob tem pa večkrat ne pomislimo, da si zaupanje pravzaprav sami ustvarjamo: z dobrim delom vsakega izmed nas. Če tega ni, so problemi tu in bodo gotovo v prihodnje še večji.

Tudi Stolov delavec hodi na delo zaradi zasluzka. Vsa naša 80-letna zgodovina pa je pokazala, da tudi zaradi drugega, to je navezanosti na Stol.

Za to številko Glasila smo obiskali stolarno, mizarno in tozd 2, v junij-julijski pa bomo pogledali še v preostale Stolove oddelke.

Lojze Bremšak, vodja poslovne enote 7:

Praksa je pokazala, koliko pomeni izkušev delavec s primerno delovno voljo, pa čeprav je treba delo opraviti na precej klasičen način. V zadnjih letih je iz strojne oddelka v stolarni in strojne brusarne odšlo v pokoj zelo veliko delavcev z dolgoletno prakso; tako delavci ob strojih kot njihovi mojstri. Izdelava stolov pa je zahtevno in specifično delo, ki poleg dobrega znanja terja tudi velik fizičen napor in veliko gibčnost. Skratka, delavci so se na hitro zamenjali z novimi, ti pa niso mogli tako na hitro osvojiti znanja prejšnjih. V enem letu ali dveh se teh veččin ne moreš naučiti. Potrebni je več let.

V strojni obdelavi opravljamo dela na preveč zastarel način. Po petkratna in še večkratna obdelava na miznem ali gornjem rezkarju ni več sodobno delo. Nujno bi potrebovali kak mikroprocesorski kopirni stroj, ki bi več operacij zelo točno naenkrat opravil. Tak stroj je naslikan v zadnji številki revije Les. Celotako je izpopolnjen, da se enostavno vložijo zahtevani polizdelki, ki se na stroju prekopira. V naslednjem času take polizdelke ob primernem vodenju stroj sam izdeluje.

V stolarni, kot že ime pove, izdelujemo samo stole. Vezni polizdelki so leseni, sedeži pa tudi iz masivnega lesa ali panelski. Računalni smo, koliko raznih tipov stolov izdelujemo. Od 60-70, seveda pa te v raznih izvedbah, kar zadevo še nekajkrat pomnoži. Že letos smo izdelali 6 novih tipov. Barvne zahteve so posebna zadeva. Zgodilo se je, da smo morali v 10. dneh lužilo 6 x premenjati. Potem se ve, koliko je prehodov in kako je treba paziti, da je vsakih polizdelkov ravno prav.

Les ni mogoče oblikovati v vse željene oblike, vendar ima človek ob domiselnem novem izdelku občutek, da ta meja skoraj ne obstaja.

Lesen stol z bambusovo mrežo je pri nas naraven vzorec, ki smo ga za slikanje za trenutek potegnili iz škatlje, v kateri je bil potem poslan na letališče in h kupcu.

Nekaj je gotovo narobe, če so se listi mlade bukve po nekaj tednih rasti začele sušiti, veliko pa je bilo preluknjanih s prav tako sušičim rjavim robom.

Bukove vejice je prinesel ing. Srečo Smole, ki se je v prvi polovici maja mudil v gozdovih nad Kamnikom.

Pravijo, da je narava najboljši kazatelj stanja. Pred desetletji se nanovo zrasli listi niso sušili.

Janez Ulčar iz strojne stolarne je izkušen brusilec lesa. Za spomin na klasično brušenje zadnjih nog za stole thonet smo napravili ta posnetek. Za dobro brušenje teh stolovih nog je potrebna dolgoletna izkušnja, zanimanje za delo in velika volja. Ali z drugimi besedami: to delovno operacijo je težko opraviti, če delavec ne da vsega od sebe. Po novem postopku se thonetove noge ne brusijo več na prosto tekočem traku, pač pa na dva druga, nekoliko lažja brusilna stroja.

Minili so časi, ko je stolarna iz meseca v mesec lahko delala le nekaj tipov stolov in gugalnikov. Tudi naročila niso več tolikšna, kot so bila. Gibljejo se od 500 do 2000, kar za obrat, kakršen je naš, ni veliko.

V stolarni je zaposlenih 158 delavcev. Od delki pa so strojna obdelava, strojna brusarna, prebiranje, potapljanje polizdelkov, ostala površinska obdelava, montaža, ovijarna in odpremo skladišče.

Največji del problemov izvira iz strojne obdelave in brusarne. Mojstri so v glavnem novi, veliko je novih, mladih delavcev. Tem je zares treba na primeren način prikazati delo, da ga bodo sprejeli za svojega in na delu ostali. Sicer bodo odšli, s tem pa z razvojem ne pridemo nikamor.

Ko delamo stole, ki so že bili v proizvodnji, ni toliko problemov. Šablone so napravljene, delovne operacije določene in osvojene in delo steče. Ko pa je v pripravi nov stol, je potrebno vnaprej narediti kup šablon, si zelo natančno ogledati načrte, dobiti orodja, ki jih morda ni na zalogi in se tudi sicer na delo proizvodno natančno pripraviti. Vsi polizdelki morajo biti točni in v izdelku dobro iti skupaj. Strojno obdelavo običajno spravimo skupaj, še večji problem je strojno brušenje polizdelkov, ki zahteva posebno izkušnost. Polizdelki ne smejo biti zabrušeni, robovi morajo biti gladko posneti in končna točnost ne sme odstopati. Prav tu se še vedno zatika. Ko kasneje delavke polizdelke preberejo, vidijo, da niso dobri in treba jih je vrniti v strojno brusarno, kjer jih morajo tisti delavci, ki jih niso dobro naredili, zastoj popraviti.

Nekateri mladi delavci kažejo dovolj zanimanja za dobro opravljanje dela. Sedaj je tudi za to že skrajni čas. V nekaj letih bodo odšli v pokoj še zadnji delavci povojne generacije, tisti, ki so prišli na delo okoli leta 1950.

Nekatere delovne operacije smo sicer le nekoliko posodobili, so pa še vedno zelo težka dela; tudi v strojni brusarni. Npr.: brušenje robu sedeža na krtačah. Sedež je lahko težak tudi do 5 kg. Pri delu ga je treba naglo vrtiti, vso težo pa skozi držati v rokah. (V pripravi je sicer nov stroj s podložno mizo, ki bo delo olajšala).

Težave so tudi s kvalitetnim lesom. Pri masivnih sedežih je bil les razpokan in smo morali posamezne dele sedeža zamenjati z delom, ki je dober. Enostavno je treba del sedeža izžagati in zalepiti nov del.

Organizacijsko potek polizdelkov ni dobro urejen. Strojna obdelava in brusarna je v priložju, prebiranje polizdelkov pa na vrhu stolarne. Načrt je, da bi tudi uredili poleg strojne oddelka, vendar v teh prostorih ni dobre dnevne svetlobe. Ob umetni svetlobi pa se napake slabše vidijo.

V kadrovski službi je narejena primerjava povprečnih starosti naših delavcev. Leta 1982 je še bila za 7-8 let večja od današnje.

Delavcem, ki jim je tovarna edini vir zasluga, gre veliko več za doseg norm in tudi kvaliteto, kot tistim, ki živijo tudi od kmetijstva.

Tudi v stolarni se nam pozna, če dobimo ali izgubimo le enega dobrega delca. Izguba je, če je neki delavec prej zahtevno delo dobro opravljal, sedaj pa ne več. Hitre nadomestitve ni. Vse večja naloga za dobro proizvodnjo je tudi v stolarni na mladih. Še veliko močneje se bo treba spoprijeti s problemi, potrebnega bo več kratkega in učinkovitega dogovarjanja. Predvsem bo treba popolno osvojiti zahtevne delovne operacije. Tudi mladi delavec mora dobiti prepričanje, da bo naslanjanja na stare, izkušene delavce vse manj.

Vsak teden imamo proizvodni sestanek, kjer se dogovorimo, kaj in do kdaj mora kdo narediti. Ne moremo reči, da za to ni interesa, vendar bo treba v prihodnje še več truda.

Osební dohodki so v glavnem v redu. Pri govori so predvsem zopet v strojni brusarni, kjer je popraviljanje delovnih operacij in problemi z doseg norm.

Zanimanje za samoupravljanje je pri nas na zadovoljivi ravni. Naši delegati sodelujejo v teh organih in tudi ostali delavci na predloge in odločitve nimajo pripomb.

Izdelava stolov je zahtevno delo. Trg ne sprašuje, koliko novih tipov bomo naredili, temveč zahteva svoje. Čež kvaliteto končnih izdelkov sicer ni večjih pripomb, vse pa bomo morali storiti, da ne bo tolikšnih notranjih izdelavnih in produktivnih problemov. Produktivnost je v zadnjih letih padla. Težko je reči, kdaj bo pričela naraščati, vendar je to naša največja naloga.

Veliko vsega je odvisno od dobrih strojev, njihove osveščenosti, strokovnosti in sposobnosti nenehnega prilagajanja novim zahtevam.

Stolovi stoli so prvi prinesli sloves naše tovarne po svetu. 80 let nam je to uspelo obdržati. Naš obstoj zahteva, da tudi v stolarni uredimo storilnost in z mlajšo generacijo osvojimo potrebno strokovnost.

Janko Leskošek, vodja poslovne enote 8:

Mizarna je poslovna enota z zelo širokim programom, zato je pri nas velikokrat težje delati kot kje drugod. To velja za delavce, mojstre in za vse. Zaradi razdrobljenosti in zahtevnosti proizvodnje je tudi norme težje dosegati. Dolgoletna povprečja kažejo, da je ta odstotek za 5 ali 7 % nižji od tistih z velikoserijskimi naročili in za nekaj odstotkov nižji od skupnega presejanja v tovarni.

V mizarni ni osnovni material samo les ali samo iverka, pač pa oboje. Delamo tako imenovane mizarske stole, ki jim noge povezujejo okvirji ali mostišča, razne polizdelke za druge tozde, poslovni pisarniški program v iveralu in še drugo, kar bomo skušali kasneje naštetí.

Za tozd 2 izdelujemo okvirje za Princip program, strope omaric pisalnih miz - izvlečenih desk; da o raznih manjših polizdelkih niti ne govorimo. Za tozd 3 izdelujemo kino sedala in naslone in kino pulte.

Morda je še najbolj poznan naš program rex, ki je obšel skoraj ves svet. K rex fotelju spada tudi rex mizica, delamo pa tudi rex visoki stol in rex ležalko, ki je kot nekaka pomožna otroška posteljica za v otroški vrtec in podobno.

Glavno delo na modul segmentih je opravljeno pri nas. To je delo na krivini segmenta in na polkrožni plošči, ki ima zunajti rob za furniran na posebnem stroju za furniranje okroglih polizdelkov. Mizarna tudi izdeluje jedilne mize za domači trg in izvoz in okrogle mize, in postelje, s katerimi smo pred leti dopolnili naš program za zasebne bivalne prostore.

Prav tako kot v tozdu 4 tudi mi izdelujemo pregradne elemente za poslovne zgradbe, vendar je tega sedaj zaradi znanih predpisov manj.

Naredili smo že tudi nekaj serij Delta programa. V naši proizvodnji so tudi cvetlična korita in garderobne stene.

Ker so naročila maloserijska in programi zelo različni, je v strojnem oddelku velikokrat problem, kako na posameznih strojih narediti vse delovne operacije. Prednost ima seveda tisti polizdelek, za katerega se najbolj muhi in so tudi drugi polizdelki, v katere je vključen, že pripravljeni.

V mizarni smo slikali Lojzko Škrabar. V tem letu odhaja v pokoj. Vsa delovna leta je bila v Stolu, v mizarni, v montaži.

Lojzka je še povedala, da ji ni bilo nikoli težko iti na delo, doseči normo in narediti zahtevano kvaliteto. Primer, od katerega se mladi delavci lahko veliko nauče.

Dela, ki so v osnovi enaka drugim tozdom, tudi pri nas enakovredno opravljamo, vendar mora delavec za to le dati več od sebe.

Zanimivo bi bilo narediti izračun, koliko denarja je zasluženega na 1 m² talne površine v raznih naših lesnih delavnicah.

Tudi iz mizarne so odšli delavci v pokoj ali drugače iz delovne organizacije. Vsakega delavca smo skušali vedno pravočasno in primerno nadomestiti z novim. Sprotno nadomeščanje je veliko bolj učinkovito, kot če moraš kar naenkrat nadomestiti 10 ali 20 delavcev in še te z neizkušenimi. Mlademu človeku je treba delavnico pokazati in mu razlo-

Dela imamo v mizarni vedno dovolj. S pravo delo se pravočasno domenimo za prihodnja naročila. Za izdelke, ki smo jih že delali, vemo, koliko časa je potrebnega za izdelavo, za nove izdelke pa skušamo dobiti predviden izdelavni čas.

V zadnjem času smo dobili nekaj novih, zelo sodobnih strojev, ki so močno razbremenili prejšnjo, klasično obdelavo. Delamo pa še vedno na raznih, dvajset let starih strojih. Te bo treba v kratkem času zamenjati s sodobnejšimi.

Glede popravila in rednega vzdrževanja strojev in naprav nimamo pripomb, remontni oddelek to delo pravočasno in dobro opravlja.

V zadnjih letih je močno padla kvaliteta raznih vhodnih materialov. Na prvem mestu je masivni les. Končni izdelki zahtevajo les, ki dovoljuje vse vrste oblikovanj in se kasneje ne bo krivil. Je pa zelo težko slediti tem zahtevam, ker je stanje na jugoslovanskem trgu slabo urejeno in je dobaviteljem mar drugo, šele potem pa kvaliteta.

Da nam delo v mizarni dobro teče, je potrebno veliko sodelovanja in medsebojne pomoči. Če tega ni, ne bo veliko narejenega. Proizvodni delavci in mojstri so v glavnem pripravljeni za sodelovanje in skrb, da je njihovo delo dobro opravljeno, seveda so pa med ljudmi, kot povsod, tudi izjeme. Nekaterim delavcem gre predvsem za dober zaslužek. Vendar so ti ljudje v manjšini.

Odnosi med ljudmi so bili pred leti boljši in z več zaupanja. Kot povojna delovna generacija smo vedeli, da bomo samo z delom naredili vsem dobro. Tudi danes bi moralo biti več tega v ljudeh. Več pripravljenosti za skupno prizadevanje in več posluha za zadeve, ki nam bodo prišle prav jutri.

Razumeti moramo tudi, da je mizarna utesnen obrat, kjer je potrebno veliko potrpljenja in moraš velikokrat prestaviti stojko, če hočeš priti do delovnega mesta. Tako v strojnem oddelku, kot v ročni delavnici. Potrebno je veliko iznajdljivosti in dobre volje.

žiti, da pri nas vendar delo ni tako zelo težko, da se ne bi dalo delati. To je delo pod streho in pozimi na toplem. Delo z lesom kot naravnim materialom je prijetno.

Ko pride sposoben mlad fant na delo, ga damo za pomočnika na lesno obdelovani stroj. V dveh letih bo že toliko spoznal delovne zahteve, da bo kot polnoleten lahko sam dovolj kvalitetno in varno delal.

V mizarni so delali mnogi Stolovi tehniki, mojstri, tehnologi in vzorčarji. Tu so pridobili proizvodno znanje, ki jim je pri kasnejšem proizvodnem intelektualnem ali drugem delu prišlo prav.

Pri samoupravljanju ni več tiste zagnanosti, kot je bila pred leti, čeprav tudi naši delavci redno delujejo v samoupravnih organih. Velik pomen pri splošnem počutju pa ima tudi večji red v tovarni in dobro materialno stanje. Ljudje so pomirjeni, ne stojijo v skupinah in se ne pogovarjajo o zadevah, o katerih so se v nasprotnem primeru že velikokrat. Redni in ne slabi osebni dohodki močno vplivajo na storilnost in osebno zadovoljstvo.

Ko sem bil dežurni, me je neki starejši delavec v tozdu 2 vprašal, kako delamo v tozdu 1 in kako naša proizvodnja izgleda, ker tozda še ni videl. Morda ne bi bilo odveč, da bi si v jeseni, v dneh pred Stolovim dnem, delavci enega tozda ogledali druge tozde, videli dejavnost, delovno organiziranost, red, tehnično opremljenost in nasploh svoje sodelavce, kaj delajo in kako se počutijo.

Morda tudi ne bi bilo odveč, da bi imel Stol en dan v letu vrata odprta za tiste ljudi, ki jih zanima, kako delamo. Marsikam Kaničnan bi si rad ogledal tako veliko lesno tovarno in tudi mlad človek bi videl, da je naše delo v primerjavi z drugimi na primernem mestu.

Na te misli sem prišel, ker ima Litostroj in begunjski Elan enkrat na leto za vse odprta vrata. Na ta način sem si tudi sam ogledal proizvodnjo v Litostroju in Elanu.

Za mizarno še to: vseh delavcev je 138, kar je nekaj manj kot desetina Stolovega kolektiva. Tudi v prihodnje si bomo prizadevali, da bomo dosegli delovne načrte in skušali s tistim delom, ki je v okviru Stola že desetletja namenjeno nam, prispevati k dobrim skupnim uspehom.

Janez Sluga, obratovodja v tozdu 2:

V tozdu 2 se izdeluje ploskovno pohištvo in je naš osnovni proizvodni material iverka in furnir. Tozdu izdeluje pohištvo od začetka do konca, se pravi od razreza iverk in sestave furnirja do embalarjanja izgotovljenega pohištva in odpremnega skladišča.

Današnji, predvsem zunanji trg, zahteva prvovrzedno pohištvo. Polizdelki morajo biti zelo točnih dimenzij, površinska obdelava mora biti brezhibna, montaža dobro opravljena in prav tak polizdelek posredovan do kupca.

Za nabavo nove formatne žage Giben se je v oddelku furnirne težaško delo močno razbremenilo. Ni več ročnega nakladanja iverk na delovno ploščo. Ostalo pa je ročno razkladanje razrezanih polizdelkov, ki je v primerjavi s prejšnjo formatno žago po obsegu precej večje. Delno to delo razbremeni dvizna miza.

Za nabavo nove formatne žage Giben se je v oddelku furnirne težaško delo močno razbremenilo. Ni več ročnega nakladanja iverk na delovno ploščo. Ostalo pa je ročno razkladanje razrezanih polizdelkov, ki je v primerjavi s prejšnjo formatno žago po obsegu precej večje. Delno to delo razbremeni dvizna miza.

Sestava furnirja je obsežna in zaposluje skoraj dve desetini ljudi. Transport furnirja je rešen s priročnimi vozički, s katerimi je mogoče furnir hitro prepeljati od enega do drugega delovnega mesta.

Kot je problem za dobro kvaliteto iverk, ki morajo po furniranju in ostali obdelavi obdržati ravnost, je problem s kvaliteto furnirja. Hrastova bočnica, iz katere se proizvaja pohištvo Princip, je furnir, ki mu je pri sestavi potrebno nameniti vso pozornost, da so predvsem vidne površine (vrata, predali, plošče) lepe in se med seboj ujemajo. Sestava furnirja je zahteven posel, ki ga nov delavec v enem ali dveh letih ne osvoji. Zelo pomembno je, da je v pripravi furnirja več delavk z dolgoletno prakso, ki delo dobro obvladajo. Vsak vez furnirja je treba natančno pogledati in dobro izkoristiti.

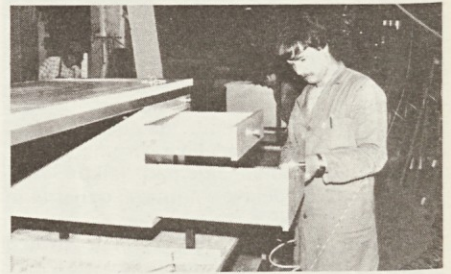
V furnirni je problem stiskalnica za furniranje, ki ima le 175 cm širok trak, na katerega je treba vse daljše polizdelke nakladati po dolžini. To pa močno otežuje delo. Nasproti stoječi delavki si ne moreta pomagati, pač pa morata delo opravljati na desni strani stiskalnice, dolge in težke polizdelke pa morata prekladati pred seboj, na rokah.

V strojnem oddelku bo prav v tem času v delo vključena nova moznica, ki bo imela znatno skrajšane pripravljalne čase. Na stari moznici je bil za najzahtevnejši polizdelek nastavitveni čas dolg skoraj celo izmeno.

Strojni oddelku je v osnovi dobro pripravljen, močno pa se že pozna obraba strojev. Desetletje in pol obratovanje v dveh izmenah in pogosto še ob sobotah je pustilo svoje in marsikaj stroj je potreben obnove. Stroji bi se ohranili dalj časa, če bi vsi delavci zanje res vsakodnevno skrbeli. Vsa mazna mesta morajo biti vedno namazana, stroj mora biti po vsakem delu dobro očiščen in delo na njem mora biti vedno brez prisile. Pred vstavitvijo v stroj je treba vsako rezilo pregledati, če je zares dobro nabrušeno in prav tako otopelo rezilo pravočasno zamenjati z nabrušenim.

Dokler je tozdu 2 le proizvajal pohištva za domači trg, ni bilo toliko zahtev za zares brezhibno ploskovno brušenje. Izdelki so bili v glavnem v naravni barvi in potrebe po izdelkih večje od današnjih. Proizvajal se je le A in kasneje E program, potem pa je prišel še UNI, ki je bil v začetku tudi furniran.

Z uvedbo lužnega modula so se zahteve že povečale, močno pa še po uvedbi Principa in Altone. Čeprav se oba izdelujeta v črni barvi in barva osnovne hrastove bočnice ne igra vloge, je zelo pomembna tekstura lesa in zares dobra celovitost površin. Po površinski obdelavi se vidi vsaka odrgnina, vsaka luknjica in vsak najmanjši presledek med dvema, dobro spojenima furnirskima listoma. Kot je potrebno vse površinske napake v furnirju ali izdelavnega značaja skrbno zakitati, je treba opraviti dobro ploskovno brušenje in potem tudi zelo dobro pripravo polizdelkov pred površinsko obdelavo. Žal se precej delavcev še tega ne zaveda, kot tudi premalo pazijo na osnovnem oblikovanju polizdelkov. Delo v furnirni in v strojnem oddelku, kot tudi v vseh drugih oddelkih, ni samo doseganje norme in povprečne kvalitete, pač pa ob zadostni izdelavi polizdelkov predvsem zelo dobra kvaliteta. Zadeva je sicer na prvi pogled zelo preprosta, v praksi pa precej drugačna. V nas mora preiti, da bomo gledali na vsak polizdelek, kako ga bomo na stroju izdelali ali ga ročno obdelali. Možnost je, da je ob skrbnem delu skoraj vsak polizdelek dober. Pri tem doseganje norme ne bo bistveno trpelo, proizvodni uspeh pa bo še boljši.

Montaža pisalnih in strojepisnih miz v tozdu 2 je utečeno delo, posebno za delavce, ki to stalno opravljajo. Marjan Rihtar že na prvi pogled vidi, če so pripravljene polizdelki dobri in pozna vsak montažni gib do potankosti.

V površinskem oddelku je obdelava furniranih robov ročna, ploskovna obdelava pa je strojno urejena.

Polizdelki so pred končno montažo uskladiščeni v vmesnem skladišču in jih delavec z vilicarjem pripelje v montažni oddelku.

Montaža, ki vsebuje predmontažo, lepljenje korpusov, končno montažo in embalarjanje je končno delo in ga je mogoče najlažje in najhitreje opraviti s točnimi in površinsko dobro obdelanimi polizdelki. Tudi pri montaži je potrebna primerna skrb in upoštevanje kvaliteten zahtev.

V zadnjem obdobju se je v tozdu premenjalo precej delavcev, tudi na ključnih mestih, vendar te menjave doslej niso toliko vplivale na potek proizvodnje. To pomeni, da so bile kadrovske spremembe v neposredni proizvodnji dobro rešene, prav tako pa tudi glede vodstva tozda.

Predvsem so se v delavnicah menjavali mlajši delavci, ki so mislili, da bodo v drugih delovnih organizacijah boljše zaslužili, pa so se v glavnem vrnili nazaj. Starejši delavci so tu od začetka obratovanja tozda. Nekaj jih je odšlo v pokoj.

Z osebnimi dohodki so naši delavci v glavnem zadovoljni. Tudi doseganje norm med posameznimi izdelki bistveno ne odstopa. Bili pa so seveda tudi primeri, da je neki delavec ali delavka boljše zaslužil na račun slabše kvalitete. Prav temu vprašanju namenimo vedno večjo pozornost. V prihodnje bo dobro doseganje norm vedno dobrodošlo, vendar z zelo kvalitetnim delom. Tuji kupec, ki kupuje sestavljivo pohištvo, reagira pri merah že na manj kot milimeter odstopanja, površinska obdelava pa mora biti tudi brezhibna.

Kot Stolov tozdu smo vključeni v razne samoupravne organe. Pri tem so tudi mojstri zelo aktivni in so v bližnji preteklosti nosili vidne samoupravne funkcije. To aktivnost je čutili tudi sedaj.

Samoupravno udejstvovanje se močno vidi na zborih kolektiva, še bolj pa ob volitvah, kjer imajo naši delavci vedno zavest in se tudi delovno izkažejo.

Skupna naloga je, da iz razpoložljivega materiala vedno naredimo tisto, s čimer bodo kupci zadovoljni. Možen izdelavni čas ne sme biti predolg. Vse drugo pa je odvisno od nas samih, od pripravljenosti, da bo naše ploskovno pohištvo enako in boljše od drugih lesnih tovarn.

V proizvodnem ciklusu je pomemben vsak delavec, enakovredno tudi tisti, ki zabija moznike ali brusilce robove polizdelkov. Ko se ne bomo več spraševali, kdo je narobe naredil neko operacijo, bo vsem lažje. Pogoji za dobro delo v tozdu 2 so v glavnem dani, drugo pa je kot povsod predvsem odvisno od delavcev.

PO KONGRESU ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Preslabega dela ne iščimo okoli sebe

Ne vem, če se bom približal bistvu tem, katere so bile obravnavane v predkongresnih in kongresnih dneh. Mislim pa, da so zanimive in aktualne tudi še danes, v času po kongresu. Mišl, ki je povzeta skozi vsa dogajanja okoli kongresa, je ta, da smo končno spoznali, da se moramo obrniti v sebe in poiskati vzroke doma, kajti predolgo smo iskali krivce okoli sebe.

Vse napore in sile moramo podrediti cilju opiranja na lastne moči. Doseči večjo odgovornost, utrditi zavest, da vsak ustvarja zase in za svoje potomce. S to idejo moramo mobilizirati delovne ljudi, da s svojo pridnostjo in z zaupanjem v odpravo krize pomagajo k hitrejši stabilizaciji in s tem tudi normalizacijo razmer, v katerih živimo in jih tudi krepko občutimo. V prizadevanju po večji odgovornosti in discipliniranosti bomo morali razmejiti, kaj je samoupravno določanje in za kaj se odločamo, kaj pa je čisto strokovno odločanje, se pravi odločanje v samih tehnoloških postopkih. Se pravi, odločanje v zadevah, ki so točno opredeljene po svojih funkcijah dela. Mi običajno te stvari zapletemo in pomešamo eno področje z drugim, na koncu pa ni kvalitetnega samoupravnega odločanja niti ne strokovnega. Pomeni, da bomo orali, da bo vsak posameznik opravljal samo svoje delo in na tem področju dosegal maksimalne rezultate in s tem največ prispeval k naši družbi in s tem tudi delitvi. Za vse probleme, ki nastajajo in zahtevajo soudeležbo pri reševanju in razčiščevanju vseh nas, tam pa se bomo posluževali in uveljavljali pravice po samoupravnih poteh. Torej bomo preko svojih delegatov neposredno ali pa kot delegati zagovarjali in posredovali stališča svojih baz. Veliko dela nas čaka na področju delegatskega sistema. Še vedno nismo uspeli zagotoviti celovitega pretoka informacij. Se pravi: kontaktiranje delegatov v bazo, pred sejami svojih organov. V bazi moramo ustvariti določeno mnenje in ga posredovati. Hkrati moramo zagotoviti tudi pretok povratnih informacij. Po sejah je treba zagotoviti obveščenost baze o samem poteku seje in sklepov, ki so bili sprejeti na seji.

Zagotoviti moramo prisotnost sindikata v vseh družbenih dogajanjih in s svojo prisotnostjo doseči množično vključevanje delavcev v vse faze samoupravnega sporazumevanja.

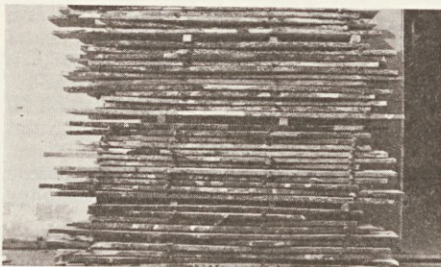
S svojo prisotnostjo bomo vplivali na sistem delitve pri delu in rezultatih dela, tako da bo čedalje večji del osebnega dohodka odvisen od rezultatov gospodarjenja.

S skrajševanjem delovnega časa naj bi dosegli visoko produktivnost delovnih procesov in hkrati zmanjšali škodljivi vpliv na delovnih mestih. Z večjo zasedenostjo strojev z delom v večih izmenah bomo lahko odpravili tudi problem zaposlenosti.

Na področju kadrovske politike moramo doseči z načrtnim štipendiranjem priliv ustreznih mladih strokovnih sodelavcev. Ob na-

črtnem delu z njimi moramo zagotoviti strokovni potencial, ki bo sposoben prevzeti breme razvoja in iti v korak s tehnološko revolucijo, kajti če hočemo korakati in dohiti razviti svet, moramo angažirati najboljše kadre, ki jih imamo in jim hkrati nuditi možnosti in sicer tako materialne kot moralne ter jim tako omogočiti doseganje ciljev.

Dušan Kregar

Tako velika delovna organizacija kot je Stol, potrebuje zelo veliko lesa. Les pa je danes zelo drag, vprašljiva je kvaliteta in še posebej je vprašljiva redna in zadostna dobava.

Vse to še enkrat potrjuje, da je les dragocen in je naša naloga, da ga tudi po kvaliteti tako razporedimo, da bo prišlo iz vsake deske in ploha tisto, kar se zares da dobiti.

Posebno pri vodovodnih napeljavah ni mogoče brez klasičnega varjenja.

Mavric Vidmar je na tem področju izkušen delavec, ki so mu poznane vse tovarniške vodne in parne napeljave, posnetek pa je iz delavnice, kjer je s sodelavcem pripravljala neko novo vgraditev.

SOSEDJE

Moji dobri sosedi

naj rečem: »Draga, vedi, da pogrešam pogovor s teboj; povabi k sebi me nocoj!«

Ali naj pošljem ji vabilo, da se bo pri meni pilo kavo, sok ali čaj; kako je lep ta mesec maj.

Nekoč prinesel je svobodo, leta 1980 pa samo tegobo. Štáfeto mladosti pričakamo vsako leto maja, letos pa dobili smo ruskega zmaja.

Učil nas je Tito tudi tega, da je dobro imeti dobrega soseda; naj bo v službi, al' doma povsod naj človek prijatelje ima.

Pepca Juršič
upokojenka

Kadrovske spremembe

Delovno razmerje so sklenili:

V tozdu Sedežno pohoštvo

- Ravnikar Tone, ind. oblikovalec, PE 4, iz JLA
- Urbič Andreja, komercialni tehnik, PE 7
- Ahčin Marko, NK delavec, PE 7
- Pavlovič Jovan, NK delavec, PE 4, za določ. čas
- Jeretina Vanda, NK delavka, PE 8
- Vidregar Janko, NK delavec, PE 4, iz JLA
- Kraker Zofija, NK delavka, PE 4
- Lužar Damjan, NK delavec, PE 4
- Sedeljšak Marjeta, NK delavka, PE 7

V tozdu Kovinsko in oblazinjeno pohoštvo

- Podbevšek Anica, KV prodajalka, PE Motnik

V tozdu Sloga Moste

- Rebol Boštjan, NK delavec, iz JLA

V skupnih službah:

- Stupica Jože, lesarski tehnik, SPP
- Bremšak Miran, ing. strojništva, SRTI
- Novak Mihael, dipl. ekonomist, FRS - pripravnik

Delovno razmerje so prekinili:

V tozdu Sedežno pohoštvo

- Romšak Metod, NK delavec, PE 4, za določ. čas
- Hočevnar Jože, NK delavec, PE 7
- Slevce Andrej, NK delavec, PE 4, upokojen
- Kern Janez, PK delavec, PE 4, upokojen
- Menčak Manja, NK delavka, PE 8,
- Koritnik Igor, NK delavec, PE 7, za določ. čas

V tozdu Kovinsko in oblazinjeno pohoštvo

- Bratovž Jože, VK tapetnik, PE 5, upokojen

V tozdu Tehnične storitve

- Lap Janez, obdelovalec kovin
 - Bremšak Janez, NK delavec, upokojen
- Služba za delovna razmerja

Narava je največja umetnica. V njej se učimo posnemati njene oblike in tako dati umetno narejenim predmetom nov izgled.

Na zgornji sliki je Franc Stele posnel prepletanje (nekdanjega) življenja s snegom in ledom. Dve nasprotni si sili sta tudi na tako preprostemu delčku narave kot nekaj, v kar je vkljen boj in težnja za življenje.

Tako kot rečemo:

*»Ke pa je?«
»Na kufet!«*

MAJ – MESEC MLADOSTI

Maj, mesec mladosti, je za mlado generacijo poseben praznik, kajti mladi v tem mesecu sprejemamo v svojo sredino štafeto mladosti, ki jo nosijo tako študentje kot dijaki, delavci, kot mladi kmetovalci, vojaki in športniki in vsi jo sprejemamo s posebnim žarom. Na tak način krepimo bratstvo in enotnost naših narodov.

Tako kot vsako leto, bomo mladi tudi v tem letu v mesecu mladosti izkazali dejavnosti, s katerimi se ukvarjamo v prostem času, pa naj si bodo to športne ali kulturne prireditve, oziroma prikaz dejavnosti društvenih organizacij oziroma društev.

Prav v mesecu mladosti je mladinska organizacija bogatejša za eno generacijo. Na dan mladosti – 25. maja so pionirji sprejeti v mladince.

Vsi subjekti naše družbe povečajo mladim v mesecu mladosti največ pozornosti, vendar je žal to samo v tem mesecu.

Večini mladih je postalo jasno, da je samoupravljanje edina alternativa za nadaljnji uspešni razvoj naše federativne večnacionalne skupnosti, za krepitev delavskega razreda in zavest delovnih ljudi. Skratka, prevladala je zavest, da je to edini način, preko katerega je možno uspešno reševati številna protislova. V teh zaostrenih pogojih gospodarjenja se mladi zavedamo, da moramo posvetiti več pozornosti izpolnjevanju delovnih obveznosti v šoli, OZD, fakulteti. Pri tem pa igra pomembno vlogo pravilno razvijanje socialističnega odnosa do dela in premoženja. V večjih sredinah se dogaja, da mladi ne izpolnjujemo obveznosti, da neopravičeno izostajamo z dela, da je veliko slabih ocen, lažne solidarnosti in oportunitizma. Mladi si že dalj časa prizadevamo, da se v svojem okolju počutimo kot pravi subjekt ter kot neposredni udeleženci samoupravnega odločanja o vseh življenjskih vprašanjih. Večkrat se dogaja, da mladinska organizacija v želji po čim hitrejšem razreševanju nekaterih vprašanj vse preveč jemlje kot specifično mladih. Toda mlade pretresajo tudi vsi tisti problemi, ki so značilni za vso družbo. Velikokrat se poudarja, da so problemi, ki jih ima mladina, samo problemi mladih. S tem se tudi poudarja, da so to samo problemi, ki jih naj razrešuje mladina. Slabši družbenoekonomski položaj mladih ni problem mladine, ampak problem vse naše družbe. Zaostreni pogoji gospodarjenja so eden od vzrokov slabšega družbenoekonomskega položaja mladih.

Zato ponovno poudarjamo, da so to problemi družbe, ki se v svojo specifično najbolj odraža pri mladih. S svojo neučinkovitostjo pa pripomoremo poleg že zgoraj omenjenega podrejenega položaja mladinske organizacije tudi k vse slabši aktivnosti članov mladinske organizacije.

Edino vodilo mladih, ki nam ostaja v tem času, času, ki je naš, ker mi nimamo drugega časa, pa je boj za boljše življenje, boj, ki mora potekati po samoupravnih poti in ne s puško v rokah.

25. maj je in bo ostal v najlepšem spominu vseh mladih, združenih v SFRJ, to je dan, ko se spominjamo najlepših trenutkov, preživetih s tovarišem Titom.

OO ZSMS Stol

»Ta mojster ni posebno priljubljen, ker morajo delavci pri njem kar dobro delati.«

»Pa se je hudo razburila, ko je izvedela, da hođi njen mož z drugo?«

»Kje pa. Saj tudi sama že več let skače čez plot.«

ŠE ENO PREDAVANJE V DITOVNI ORGANIZACIJI

Krožki za izboljšanje proizvodnje

Predaval in pogovor je vodil ing. Drago Dolenc iz Biroja za industrijski inženiring iz Ljubljane

Predavanja v okviru našega Dita imajo v glavnem dve značilnosti. Prva je, da so zelo skrbno izbrana in zato zelo zanimiva, druga pa, da so zelo slabo obiskana. Tako je bilo tudi na predavanju pod gornjim naslovom. Slušatelj je bilo kakih pet več, kot na prejšnjem o umiranju gozdov v svetu in pri nas. Vzrok za slab obisk je vedno eni in isti: čas po rednem delu, ko ima popoldne današnji človek za urediti kup zadev (ali pa tudi ne!). Na predavanju so se zopet pojavili skoraj isti obrazi in bi lahko fotografijo s prejšnjega predavanja brez večjih napak objavili še enkrat.

Naslov predavanja Krožki za izboljšanje proizvodnje je izredno zanimiv. Kakšni so vendar ti krožki? Ali je za delovanje krožkov postavljena učinkovita metoda in zakaj tega bolj ne širimo v našo industrijo?

Že kar običaj je, da k nam pridejo zadeve, ki so drugod stare že vsaj nekaj let. Na Japonskem so se pričeli s tem ukvarjati že kmalu po drugi svetovni vojni. Vedeli so, da je dežela za normalno preživetje premajhna, da imajo malo zemlje, le morje in ribe in bodo le z sodobno industrijsko proizvodnjo, ki bo produktivnejša in kvalitetnejša od drugih, uspeli in si zagotovili primeren kos kruha. Na Japonskem se ti krožki imenujejo krožki kontrole kvalitete, kar pa v končnem pomenu ni veliko drugače od našega imenovanja. Kontrola kvalitete je lahko kontrola kvalitete izdelkov, pa tudi kvalitete dela. V omenjeni deželi so bili krožki vpeljani od zgoraj navzdol, se pravi od vlade do vsakega neposrednega proizvajalca. V ljudeh je bilo potrebno

spremeniti mišljenje. V ta namen so vsakodnevno organizirali zelo kratka predavanja; pred začetkom dela. Že prvi poizkusi so obrodili dobre sadove. Delavci so se pričeli zavedati, da bo šlo vsem bolje, če bo med proizvodnjo in v končni proizvodnji manj izmeta. Za te ideje Japonci še danes živijo. Ni dovolj, da je gospodarski industrijski način dela in življenja le v vodilnih ljudeh, biti mora v vsakem proizvajalcu.

Podoben način dela takih krožkov, ki ga bomo skušali v nadaljevanju sestavka na kratko in razumljivo opisati, se uvaja tudi pri nas. Če probleme v proizvodnji razdelimo v A, B in C, krožki rešujejo le slednje, se pravi manjše probleme, ki so navidez skoraj nepomembni, vendar so povsod prisotni in veliko predstavljajo v skupnem seštevku. Tehnolog ne more predvideti prav vsake malenkosti, ker se ukvarja z večjimi rešitvami. Delavec na delovnem mestu svoje delo najbolj pozna. Ve za vsak gib roke, za vse, kar je dobro urejenega in vidi ali vsaj čuti, da kaka stvar vendar ne gre tako, kot bi morala. Take motnje je treba odpravljati na organiziran način, s sodelovanjem sodelavcev, s pravo voljo, vztrajnostjo in pripadnostjo.

V večjih delovnih organizacijah je za dobro delo krožkov potrebno organizirati poseben odbor za pospeševanje dela. Sestavljen naj bo iz treh do petih ljudi, strokovnjakov iz vodilne garniture, ki znajo to delo voditi, podpirati, predvsem pa vzpodbujati. Za neposreden kontakt z delavnicami naj bo zaposlen pospeševalec, za neposrednega vodja krožka pa mojster iz delavnice ali nekdo drug, ki ga delavci na sestanku izvolijo. Prav od pospeševalnice in vodje krožka je v veliki meri odvisno, da sta prava privrženca ideji, da sta komunalna, delavna in iznajdljiva.

Po objavi pride čas za prvi sestanek. Delo v krožku je seveda prostovoljno in med rednim delovnim časom, vendar naj ne bo sestanek daljši od ene ure in približno enkrat na 14 dni. Ljudi naj bo v krožku od 5 do 15, optimum pa je 8. Če se iz enega delovnega okolja za krožek javi več ljudi, se naj organizira dva krožka, ki bosta reševala vsak svoje probleme.

Delo v krožku je resno in organizirano. Vodja krožka delo vodi in koordinira, vsi udeleženci pa aktivno in po vrstnem redu predlagajo probleme in kreativno sodelujejo.

Treba je naštetiti vse probleme, tudi navidez nepotrebne. Delavci v krožku se dogovore, da so drug do drugega poštene in se sosedu ne smeji.

Za usposabljanje vodij krožkov so v Sloveniji organizirani tečaji, ki trajajo po tri dni. Udeleženec spozna teorijo ali pridobi praktične prijeme za prakso.

Krožek ima potrjenih šest stopenj dela ali šest osnovnih korakov, kot se to v praksi imenuje. Prvi korak je spoznanje problema, določitev vrstnega reda problemov, pridobitev podatkov, za posamezen problem. Podatki so nekje zbrani, ali v pripravi dela, ali v tehnoloških zapisih ali v kontroli kvalitete. Če tega ni, je potrebno napraviti. Problem je potrebno detaljno analizirati.

Drugi korak je iskanje vseh možnih rešitev. Vsakdo v krožku predlaga svojo rešitev, predlogi se prediskutirajo. Tretji korak je izbira najprimernejše rešitve, kar se potrdi z glasovanjem vseh udeležencev. Izdelava načrta izpeljave te rešitve se šteje za četrti korak in določi, kdo mora kaj narediti. Peti korak je predstavitev problema in rešitve vodstvu, ki s krožkom vseskozi aktivno sodeluje. In seveda, rešitev problema. Problem je lahko rešen v delavnici in ga predlagatelji sami odpravijo, ali pa za to potrebujejo pomoč. Šesti korak je spremljanje rezultatov rešitve, ugotovitev, koliko je stanje po rešitvi problema boljše.

Delo od prvega do zadnjega koraka traja več mesecev. Narobe je, če se takoj pričakuje zelo velike rešitve in uspehe. Takojšnje pričakovanje velikih proizvodnih prihrankov in sprememb lahko negativno vpliva na člane krožka. Uspehi se pokažejo s teamskimi inventivnim delom, resnostjo in predvsem pripravljenostjo zadeve spreminjati na boljše. V praksi se je je nekako pokazalo, da krožek v dveh mesecih opravi eno rešitev.

Za zaključek na kratko navedimo primer ali dva, ki sta ju rešila krožka v Sloveniji.

V neki delavnici električnih tuljav je bil zelo slab red, slabi delovni odnosi in seveda slabi osebni dohodki. Delavke so na krožku ugotovile, da je v delavnici na vsaki delovni mizi vsak čas skodelica s kavo, nečistoča in podobno čemur do tedaj tudi neposredni vodja ni nasprotoval. Odpravili so razvajeno pitje kave, opravljanje in medsebojne spore, določili za pitje kave dva kratka termina v dnevu in zadeve so se kmalu obrnile na bolje.

V neki kovaški delavnici so imeli delavci probleme z dobrim delovodjem delovne priprave. Na krožku so ugotovili, da vzdrževalci svojega dela ne opravljajo dobro, ker delovne priprave redno ne mažejo. Domenili so se in te izostanke potem med delom redno zapisovali in ugotovitev pokazali nadrejenim, ki temu skoraj niso mogli verjeti. Ker pa je mažanje pravzaprav izredno kratko opravilo, so delavci predlagali, da se jim dodeli mazalke. To delo sedaj sami redno opravljajo in tudi lažje delajo.

Pa morda še en, malo drugačen primer iz Kanade.

Bila je zima in vremenska napoved je napovedala močan žled na velikih električnih daljnovodih. Čez noč bodo žice potrgane, ostre pa se jih v velikem snegu na mehkih njivah ni dalo. Zbrali so se ljudje in neka gospodinja je rekla, da bi veliki ptiči z dolgimi krili vendar toliko zanihali zrak, da bi se še ne zmarnjen sneg otresel z žic. Rešitev je bila tu: aktivirali so razpoložljive helikopterje, s katerimi so leteli zelo blizu žic in preprečili množično trganje.

Na predavanju je bila postavljena vrsta praktičnih vprašanj o delu krožkov, med nji-

mi tudi, če niso ti krožki zopet neka vrsta sestankovanj, ko bi se tisti delavci, ki ne delajo radi, tako odstranili z delovnega mesta.

Treba je ločiti nedelo od resnega dela. Sestanki naj bodo približno na 14 dni, aktivni, ustvarjalni, z dobrim sodelovanjem vseh. Vodja krožka mora biti delavec, ki mu drugi zaupajo in jim je za vzgled.

Tudi v naših sredinah je veliko nerešenih problemov, ki bi jih tako, kot drugje po svetu, lahko uspešno rešili. Zato pa je potreben pravilen pristop in delo. Na Japonskem so krožki prinesli zelo velike izboljšave in koristi. Uresničili so jih dobri delavci.

Naj rečemo, da mi nismo pripravljene delati? Po nekkih podatkih smo po pripravljenosti reševanja problemov Slovenci takoj za Japonci, pred Nemci in Švedi.

Seveda pa nam ostane, da še precej tega dokažemo v praksi.

C. S.

Izredno zanimanje za naše počitniške zmogljivosti

Gotovo se niso naši delavci še nobeno leto toliko zanimali za naše počitniške domove in prikolice kot prav letos. Odgovor je zelo preprost: draginja je tudi na tem področju dosegla stopnjo, ki ji delavec ne more slediti. In to kljub temu, da so tudi stroški letovanja drugod v veliki meri povrnjeni. Iti v tovarniške počitniške objekte je tako, kot bi šel v drugi dom. Poleg tega so vse naše počitniške ureditve zelo blizu in po potrjeni razporeditvi tudi zagotovljene.

O delu se že itak vsak dan pogovarjamo, zato je misel na dopust in na morje toliko bolj

dobrodošla. Pred leti je bilo iti na morje prava malenkost in smo temu namenjali veliko manjšo pozornost. Kolikor bolj je dopust na morju težje dosegljiv, toliko bolj je dragocen in vabljev.

V začetku maja je bilo treba v naši delovni organizaciji oddati prijave za letovanje v naših počitniških zmogljivostih. V tistih dneh se je v pisarni socialne delavke Tatjane Koritnik, ki prevzema prijave za letovanje, zvrstilo nekajkrat po 100 ljudi, vsak s svojo zamisljo letovanja in datumom, kdaj naj bi šel na morje. Tudi letos je bilo tako kot prejšnja leta. Velika večina bi šla rada na morje v času kolektivnega dopusta ali v neposredni bližini tega datuma. Če bi hoteli ustreči vsej tej množici, bi morale biti naše počitniške zmogljivosti kar precej večje.

Vseh prijav, ki so bile pravočasno oddane, je 405. To število moramo pomnožiti z dva, tri ali štiri, da dobimo realno število ljudi, ki bi radi pri nas letovali. S Tatjano Koritnik sva izračunala, da v naših počitniških domovih in prikolicah naenkrat letuje približno 120 ljudi ali nekako trideset družin. V času sezone, ki traja od 28. junija do konca avgusta, bomo za 100 prijaviteljev morali iskati nove kapacitete.

Na kratko pogledjmo, kje so naše počitniške zmogljivosti. Seznanjeni smo, da je počitniški dom Piran v adaptaciji, ki v tem času še ni končano. Izvajalci del obljublajo, da bo prevzem preurejenega doma 20. junija, 28. junija pa naj bi tja odšla prva skupina Stolovcev. Upamo, da bo beseda držana in ne bo nepotrebnih zapetljajev. Če prva skupina ne odide v dom na dogovorjeni datum, se seveda vse premakne.

V Piranu je v delu šest garsonjer. Vsaka garsonjera bo imela po 4 ležišča in prostor za samostojno pripravo hrane. Vemo, da skupna kuhinja ne bo več obratovala in si bo moral vsak dopustnik v prihodnje sam pripravljati hrano, kar pa seveda ni tako težko, saj bo imel čas po svoje razporejen, na jedilnem listu pa tudi tisto, kar si bo po svoji presoji pripravil.

Za Piran je izredno zanimanje. Letovanje bo najbrž trajalo tu in tudi povsod drugod le po 7 dni, kar je seveda pogojeno z izrednim številom prijav.

Naše delavke iz tozda družbena prehrana smo slikali ob njihovem kombiju. Bile so dobre volje in v željo, da drugi delavci v delovni organizaciji njihovo delo enakopravno priznavamo. Hvala lepa za okusno pripravljene malice!

Predno gremo na Krk, obdelajmo še druge počitniške zmogljivosti v Istri. V Novigradu so na voljo tri prikolice, šest pa v Ladinem gaju, ki je med Umagom in Novigradom.

V Maredi, ki je tudi med Umagom in Novigradom, imamo pet garsonjer. Vsaka ima dve sobi s petimi ležišči, kuhinjo in sanitarije. Do morja je tudi tukaj blizu, od 200 do 300 metrov.

Za tiste, ki so že letovali na Krku, ni novo, če povemo, da ima Stol v Njivicah pet vikend hišic in osem stanovanj v vilah Lolite. Bivanje v vikend hišicah in Lolitah je udobno. Za letošnje sezono so bila opravljena vzdrževalna dela in je tu vse pripravljeno za sprejem prvih gostov.

Dotaknimo se še Čatežkih toplic in Velike planine. V Čatežkih toplicah ima Stol tri prikolice s po petimi ležišči. Tudi v teh prikolicah je mogoče pripraviti hrano, kar je ceneje od prehranjevanja v hotelski restavraciji. Stroški bivanja v prej naštetih obmorskih krajih glede na koriščenje naših zmogljivosti niso veliki, v Čatežkih toplicah pa so le nekoliko višji, ker je treba plačati tudi kopanje, ki stane na dan 500 din. Stroški (brez hrane) so v Čatežkih toplicah naslednji: za enega gosta 1310 din, za dva 2020 in za tri 2730 dinarjev. Sezona kopanja v Čatežkih toplicah je od konca maja do konca septembra. Prijav za letovanje je zelo veliko.

Na Veliki planini ima Stol dve počitniški koči, Zlato jabolko in Zlatico. V Zlatem jabolku je sedem ležišč, v Zlatici pa šest. Veliko naših delavcev ne ve, da je novi oskrbnik koč Vinko Kavčič, naš upokojenec in nekdanji marljivi delavec iz strojne stolarnice. Z izredno lepo lastnostjo-marljivostjo je tudi na Veliki planini naredil marsikaj, kar kak drug človek ne bi. Koči sta zopet izredno čisti in urejeni. Problem pa je druge vrste. Do sredi julija je treba biti previden pred radioaktivnostjo in ni primerno piti vodo. Stanovanje brez vode pa ni niti pol toliko vredno. Vendar pa bo pred glavnim dopustom tudi to vprašanje urejeno in prijetno bivanje na Veliki planini našim delavcem na voljo.

Za naše bralce smo se s tovarišico Koritnikovo, ki za komisijo za letovanje pripravila razpored letovanj, pogovorili še o nekaterih zanimivostih. Kako naši delavci jemljejo tudi tiste razporeditve, ki niso po njihovih zamislih in kako skrbje za redno vzdrževanje počitniških zmogljivosti?

Večina delavcev razume, da prav vsak ne more iti tedaj na morje ali v toplice, kot si sam želi. Nekateri pa tega nočejo razumeti in so tudi pripravljene na prepir. Vsi pa vemo, da so za določanje vrstnega reda in prednostnih datumov določeni kriteriji, po katerih je razpored pripravljen in tudi komisija za letovanje napravi končno potrditev.

Glede večjega reda v domovih in prikolicah bo v prihodnje določen nov način sprotnega javljanja stanja. Sicer je že sedaj veliko naših delavcev skrbelo, da po njihovem odhodu iz doma ali prikolice ni manjkalo krožnik, kozarec ali podobno in so morebitno nepazljivost v kuhinji ali pri jedi nadomestili z novim predmetom. So pa bili tudi primeri, ko so Stolovci odnesli posteljne odeje na plažo, tam pa jih preprosto pustili ali pozabili in ugotovili smo »manjka«. V prihodnje bo za vsako koriščenje zmogljivosti potrebno splošno sporočilo in točno stanje inventarja. Tako ne bo raznih izgovorov, da je kriv nekdo, ki je tu letoval pred toliko in toliko tedni.

Kot je izredno težko dobro razporediti tolikšno število ljudi, je večkrat problem točen obračun po letovanju. Vemo, da imajo naši delavci letovanje regresirano, nekateri pa le težko razumejo, da je potrebno prinesiti vsa

potrdila o socialnem stanju družine in posameznikov, ki spadajo v to ali ono gospodinjstvo. Tudi potrdilo o prejemanju štipendije je pomembno.

Torej, smo tik pred letovanji! Kako se bomo imeli, je v veliki meri odvisno tudi od nas samih, naše strpnosti in volje prisluhniti tudi sodelavcu. Že včasih so rekli, da se da na lep način veliko narediti in doseči. In prihra-

niti slabo voljo, ki je že marsikoga spremljala tudi na dopustu, pa vendar to ni bilo nujno potrebno.

Skušajmo tako urediti, da bomo sodelavce tudi na dopustu radi srečali in jih ob priložnosti tudi povabili na pomenek ob kavi ali požirku pijače.

C. S.

S ŠTIRIMI APRILSKIMI UPOKOJENCI

Od lanskega leta naprej je mesečna ali dvo-mesečna praksa, da se na kratko snidemo z novimi upokojenci in si tudi najvišji vodstveni delavci vzamejo trenutek dragocenega časa in v kratkem, sproščenem pogovoru obude dolgoletne delavčeve izkušnje, v katerih je tudi marsikaj za kasnejšo uporabo. Prav je, da vsem našim dosedanjim delavcem namenimo pozornost. Odhod v pokoj je za vsakega človeka močan življenjski preobrat in primer-na priložnost, da se mu za njegov prispevek izreče zaslužena zahvala.

Petnajstega maja smo se sešli s tokrat štiri-mi Stolovci. Bil je primer po večjih mesecih ali še dlje, da ni bilo med njimi nobene ženske. Tako je pač nanoslo.

V pokoj so odšli Andrej Slevce, Janez Kern, Janez Bremšak in Jože Bratovž. Slovesnost je bila zopet v upravni zgradbi. V nagovoru upokojencem so sodelovali predsednik CDS Peter Bertonec, predsednik Stolovega sindikata Dušan Kregar in glavni direktor Boris Zakrajšek. Vsi so se tokratnim upokojencem iskreno zahvalili za njihov delež k ohranitvi, razvoju in prihodnjemu življenju Stola, štirim delavcem izmed naših dosedanjih vrst zaželeli tudi v prihodnje veliko zadovoljstva, sreče in zdravja in izrazili našo dolžnost, da vsi tisti, ki na delovnih mestih ostanemo tudi vnaprej, delamo po najboljših močeh in sposobnostih in omogočimo kasnejšim Stolovcem, da bodo zadovoljni odhajali v zaslužen življenjski odmor.

Nasploh je vedno prijetno, kadar so zadeve v redu. Glavni direktor Boris Zakrajšek je v imenu poslovnih delavcev posebej želel, da se zasluženemu človeku, kot prvemu v delovni organizaciji vedno podeli moralno in materialno priznanje. Vsi želimo, da bi bilo v Stolu še veliko uspešnih let in delavci po opravljenem delu zadovoljni.

Mnoge bralce zanimajo nekatere potankosti vsakega upokojenca, še posebej tiste njegove sodelavce, ki so z njimi delali na sosednih ali tudi nekoliko bolj oddaljenih delovnih mestih.

Andrej Slevce je star 49 let in je 12 let delal v Stolu. V skladišču lesa je skladal plohe in deske. V pokoj je odšel invalidsko, bole ga noge. Rekel je, da se je prehladil na dežju in mrazu. Doma je iz Županjih njiv nad Stahovico. V prihodnje mu bo nekoliko dolgčas, ker je šel rad med ljudi in se z njimi pogovoril o vsakdanjih zadevah. Doma bo pazil na vnuke in se ukvarjal z vzrejo malih živali.

Janez Kern je od Andreja Slevca nekako sedem let starejši, čeprav tudi on odhaja invalidsko v pokoj. Tudi njega bole noge, poleg tega pa še hrbtenica, 18 let je delal na žagi in 7 let v oddelku struženje, torej je bil 25 let v Stolu. Dom si je ustvaril na Klancu pri Komendi, ki ga je v glavnem zgradil s svojimi rokami. Z ženo nista imela nikoli visokih dohodkov in je bilo treba za vse po domače poprijeti. Tudi Janezu ni vseeno, ko zapušča delavnico, vendar je rekel, da se bo treba tudi na to privaditi. Kolikor bo dopuščalo zdravje, bo še poprijel za kako delo, pomagal pa bo tudi ženi in jo razbremenil pri raznih hišnih delih.

Janez Bremšak je star 53 let in je zelo velikim Stolovcem poznan kot dolgoletni kurjač parnega kotla. V začetku je bil pomočnik pri tem delu in je s košem nosil lesne odpadke v peč. Rekel je, da nekako 8 voz na izmeno, kar je vsako uro po en voz. Ni bilo ravno lahko. Ob peči je vedno vroče, zunaj pa tudi dež in mraz, med vrati pa močan prepih.

Janez je kasneje naredil izpit za samostojno kurjenje peči, tudi na tekoča goriva in je bil dve leti kurjač v tozdu 2, kjer je ogrevanje urejeno na mazut. Potem pa ga je doletela možganska kap, bil je dolgo časa v bolnišnici in sedaj je upokojen. Pravi, da bo odslej predvsem hodil v naravo, po gobe v gozd. Gob sam ne je, zelo rad pa jih komu podari.

Jože Bratovž je bil na srečanju med vsemi štirim upokojenci najbolj dobre volje. Vseskozi se je smejal in spravljal v dobro voljo tudi druge. V Stolu je delal skoraj 24 let, največ v pripravi dela, potem pa je bil mojster v

Če je v skladišču red, potem je mogoče vsak uskladiščen predmet hitro najti. Posebno še tedaj, ko skladiščnik za vse točno kje je uskladiščeno.

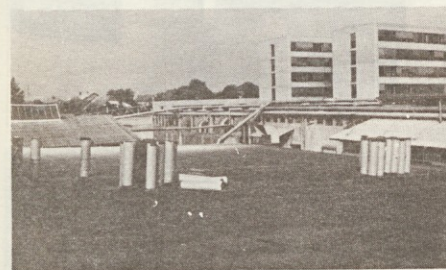
Stane Stele je v skladišču repromaterialov, ki ga vodi Ivan Škrjanec, dolgoletni in zelo marljivi delavec.

Tudi na tem primeru se vidi, da v proizvodnji ni nepotrebnih problemov, če so delavci zares za dobro delo.

Vroči dnevi v maju niso običajni, vendar so bili letos dobro opazni in zaradi nagle spremembe tudi nekoliko neprijetni.

Gradbeni delavci so nanovo zabetonirano betonsko ploščo ob grobem razrezu pokrili s rebrastim papirjem in po velikokrat na dan močno polili z vodo. Svež beton je treba zaščititi, da bo pri uporabi trden in tako trajen.

Prvo je streha nad glavo, potem pa delo spodaj. Za površinski oddelek mizarne pa drži kar oboje. Spodaj teče proizvodnja, zgoraj pa po pravilo strehe.

Z novimi izolirnimi trakovi in dokončno oddelavo bo ta oddelek zopet varen pred padavinami.

»Na, novo leto je, spij ga en, štamperle!«
»Ne, ne morem, ravno tablete jemljem.«

»Januar je pa res dolg. Letos pa še prav posebej. Za novo leto smo toliko napravili, da o tem raje ne govorim. – Sedaj se pa vleče!«

»Takšno veselje je bilo za novo leto, kot da je ne vem kaj. No, sedaj je pa že zopet vse po starem. Približno tako, kot pred novim letom.«

»Hodila je na randi in z vsemi štirimi ni bila v zakonu. Mislila je, da je življenje pravljica in bomo starši vse življenje delali zanjo in še za koga.«

tapetniški, ki je bila najprej v stolarni, potem na mestu, kjer je sedaj remontna delavnica in končno ob novem oddelku ob tozdu 2.

Jože je star 59 let, kaže pa jih 10 manj. Tudi njemu je po tovarni vsaj nekoliko dolgočas, rekel je, da potem človek ni več toliko med ljudmi in ni toliko priložnosti za besedo ali dve, ki včasih človeku veliko pomenita. Sicer pa je Jože poln delovnega elana. Prav v teh tednih je z velikim veseljem pripravjal kurjavo za zimo in obdeloval zemljo. Z ženo se odlično razume in je nasploh srečen človek. Da bi bilo tako tudi naprej, mu tudi mi iz srca želimo.

V maju smo se poslovili od naših aprilskih upokojencev. V prihodnji številki, ki bo izšla pred kolektivnim dopustom, se bomo za trenutek ponudili pri delavcih, ki odhajajo v pokoj v maju in juniju. Jeseni pa bo zopet na vrsti redno vsakoletno upokojeveno srečanje, ki prav v teh letih dosega izredno številčnost, saj je naših upokojencev kar tretjina delovnega kolektiva, torej velika množica, ki je k povojni izgradnji Stola največ prispevala. Vsem tem ljudem smo dolžni iskreno zahvalo. Res je, da so delali za zaslužek, vendar so znaten del pustili na Stolovih temeljih, tudi za nas. Prav zato smo vseh teh Stolovcev vedno zelo veseli in so vedno naši drugi gostje.

Kot je Stol zaslovel s kvaliteto proizvodov in dolgoletno tradicijo, bi bilo prav, da bi delovno tradicijo sprti prenašali na mlajše delavce, ki bi starejšim vsako leto zagotovili miren in zadovoljen odhod v pokoj.

C. S.

TENIS ZA VSE

Pred nami je čas, ko že krepko načrtujemo, kako in kje bomo preživeli dopust.

Nekateri svoj dopust že delijo na dva dela in sicer en del izkoristijo aktivno pozimi, drugi pa poleti. Znano je, da zimski del dopusta po svoji naravi zahteva več aktivnosti. Dopust je predvsem namenjen aktivnemu delu na snegu. Tako v tem delu smučamo, drsamo in tečemo na smučeh. Čeprav smo bili na dopustu aktivni, pa po končanem dopustu ugotovljamo, da smo se spočili in nabrali novih moči za delo.

Ravno tako moramo poskrbeti, da bomo letni dopust, ki nam nudi obilo raznih aktivnosti, preživeli aktivno. To pomeni, da bomo na dopustu plavali, tekali, veslali, jadrali, igrali odbojko, nogomet, košarko itd. Napačno pa bomo ravnali, če bomo sedeli v senci ali poležavali na soncu.

Seveda pa se moramo na aktivnost že predhodno pripraviti. Naredili bomo veliko napačno, če bomo aktivni samo na dopustu, saj si s takim ravnanjem lahko samo pokvarimo dobro načrtovan dopust.

Vedeti moramo, da ne smemo z aktivnostjo pretiravati, ker si lahko samo škodimo. Končno pa bi imel tak aktiven dopust samo negativne posledice.

V zadnjih letih dobiva tenis vse več pristašev in postaja ena najbolj priljubljenih aktivnosti v poletnih časih. Primerna je za vse starosti, od 6. leta pa tja do pozne jeseni življenja. Primerna je zato, ker od igralca zahteva določeno aktivnost, prilagodljivost znanju, telesni pripravljenosti, lahko jo prekineš po želji in navsezadnje se odvija na prostem, v prijetnem okolju. Za samo igro potrebuješ nasprotnika. Če pa je igralcev več, se igra v dvojicah.

Tenis postaja vse bolj priljubljena igra na dopustu in sicer za mlade in stare.

V lanske sezoni smo tudi v naši DO ustanovili teniško sekcijo, ki si je za svojo dejavnost najela igrišče v Tuhinjski dolini pri Ledraru. Začeli smo z enim terminom tedensko.

Zaradi večjega zanimanja v tej sezoni smo rezervirali dva termina in tako omogočili ljubiteljem tenisa, da lahko dvakrat tedensko igrarajo tenis. Tako imamo rezervirana naslednja termina:

– torek od 17. do 19. ure
– četrtek od 18. do 20. ure

Ko se bomo odločali za nakup opreme, ne segajmo po nepotrebnem pregloboko v žep. Pri tenisu je najpomembnejši rekvizit lopar. Zato je najbolje, da si za začetek lopar izposodimo ali pa kupimo rabljenega. Odsvetujem pa vam nakup kovinskega loparja, ker preveč vibrira in zaradi njega si lahko poškodujete roko (teniški laketi). Ostala oprema: hlačke, majica in nogavice. Vsa oprema pa mora biti iz materialov, ki vpijajo. Neprimerna so oblačila iz sintetike. Copati naj bodo z rahlim profilom na podplatu, da ne bomo poškodovali igrišča.

Pa še tole:

Če se boste odločili, da boste igrali tenis tudi na dopustu, si morate že prvi dan poskusi igrišče in si rezervirati termine, ker boste le tako lahko igrali tenis. Povpraševanje je veliko, igrišč pa malo. Cena najemnine igrišča je od 600 din dalje na uro, odvisno od urejenosti igrišča.

Jože Zupin

Poškodovane so naše ceste

Mraz, odjuga zimi botruje,
ki nam spomladi ceste poškoduje.
Cesta dobro narejena
poškodovana ni nobena.

Na cesti luknje, udarne jame,
da dih od tega ti zastane.
Vozilo trese se, nagiba,
nevarnih ovir se izogiba.

Tisti, ki cesto dobro pozna,
mu vozilo manj ropota.
Po daljši cesti se odloči,
kjer pogoji za vožnjo so še mogoči.

Po slabi cesti hitra vožnja ni mogoča,
po njivi, travniku je bolj tekoča.
Hitra vožnja se kaj lahko maščuje,
vozilo se lahko nam poškoduje

Pešec, kolesar,
nekoč na cesti gospodar.
Danes pred vodnimi curki se mora zakrit,
če se vozilo luži noče umaknit.

Odgovornim je bilo malo mar,
kam za ceste namenjen je šel denar.
Večina ljudi se sprašuje,
če problem se sploh rešuje.

Podjetje za ceste delavce zaposluje,
da reklamne table na cesti odstranjuje.
Za ceste pa malo naredijo,
še naprej se luknje nam množijo.

Ceste so tudi turizem, ki nam kaj pomeni,
vendar se po cestah premalo ceni.
Koliko časa še ostanejo take ceste,
saj že sprejemajo turiste zveste.
Kako problem o cestah rešit',
ko pa v meglji še vedno je zavit?

Franc Ravnikar
grobi rez

Sredstva namenjena športni rekreaciji

Tako kot v preteklih letih, smo športu in rekreaciji namenili določena sredstva iz sklada skupne porabe. Na komisiji za šport in rekreacijo smo tako razdelili 1.550.000 din na 13 sekcij.

Pri razdelitvi smo upoštevali naslednje kriterije: množičnost, aktivnost in pa rezultate. Pod množičnost smo ugotavljali, koliko članov ima posamezna sekcija, pri aktivnosti smo predvsem dali poudarek na organiziranost in pa koliko tekmovalj so organizirali in tudi na njih nastopili.

Čeprav rezultatom v rekreaciji ne pripisujemo take teže, smo jih kljub temu upoštevali, saj se s tem tudi izraža resen pristop k samemu delu sekcije. Sam cilj razdelitve je težil, da bi omogočili vsem sekcijam osnovno dejavnost, to je nemoteno delo preko leta, vsem našim delavcem, ki si želijo v prostem času rekreirati. Tako bomo poizkušali vsem zagotoviti plačevanje najemnine športnih objektov, udeležbo na tekmovanjih na občinskem nivoju ter v branži in organizacijo tekmovanja med tozdi. Predvsem zadnje tekmovanje je posebej pomembno, saj se tega udeležuje največ naših delavcev, katerim so namenjena sredstva.

Razdelitev finančnih sredstev za leto 1986

	din
1. Odbojka	220.000
2. Balinanje	45.000
3. Namizni tenis	15.000
4. Kegljanje	175.000
5. Planinska sekcija	40.000
6. Tenis	60.000
7. Rokomet	10.000
8. Nogomet	70.000
9. Košarka	30.000
10. Kolesarska sekcija	25.000
11. Smučanje (teki + alpsko)	600.000
12. Šah	100.000
13. Streljanje	100.000
Proslave in prireditve	30.000
Razno	30.000

Skupaj: 1.550.000

Želje vodij sekcij so bile večje kot je na razpolago sredstev. Tako smo s tako razdelitvijo poizkušali zagotoviti vsem vsaj tako aktivnost, ki so jo imeli v preteklem letu.

Predvsem je bil poudarek, da bomo omogočili vsem, da bodo lahko plačali najemnino za objekte, katere uporabljajo za osnovno dejavnost. Opreme pa žal ne bomo mogli obnoviti. Tako si bo pač moral vsak posameznik sam priskrbeti osnovno opremo in na ta način tudi sam prispevati nekaj sredstev.

Jože Zupin

»Izrečenega je veliko, dorečenega pa malo.«

»So ljudje, ki zavirajo napredek, ker v tem žal mislijo, da je v tem nekaj dobrega zanje.«

TAKO MIMOGREDE

Neki brazilski kmet živi že leta skupaj s sedmimi sestrami, ki so mu doslej rodile 13 otrok. 60 letni Xavier de Souza je poročen z najstarejšo. Druge so se svobodno odločile, da bodo prav tako živele z njim. Vaški župnik pa se razburja zaradi »simultane poligamije«.

PRIMER JE ZELO ZANIMIV TUDI ZA NAŠE RAZMERE, ČE POMISLIM NA SEDM OSEBNIH DOHODKOV.

Uradna kitajska agencija Xinhua je sporočila, da je kitajskim kirurgom uspelo izdelati umetne penise in s tem obnoviti spolno življenje 27 pacientom.

ZDAJ MI JE JASNO, ZAKAJ TOLIKŠNO ZANIMANJE ZA POTOVANJE NA KITAJSKO.

24-letni Thomas Gorenc iz Toulousa je ameriški televizijski družbi prodal lažne posnetke Černobila. Posnetke je napravil v industrijski coni Trsta in jih prodal za 20.000 dolarjev. Italijanska policija ga je prijela, ko je na sedež RAI prišel po ostanek honorarja.

FANT GA JE POLOMIL, KER NI POSNETKOV NAPRAVIL PRI NAS – NA PRIMER – V ŠOŠTANJU, MEŽIŠKI DOLINI, NA RAVNAH, V CELJU, V TRBOVLJAH... JOJ, KOLIKO IMAMO MI ČERNOBILOV!

Zvezni zavod za statistiko v Beogradu je sporočil, da inflacija v Jugoslaviji za štiri mesece znaša 36 odstotkov.

TO JE EDINO PODROČJE, NA KATEREM DOSEGAMO, OZIROMA PRESEGAMO PLAN.

Zavodi Crvena Zastava v Kragujevcu so letošnje poslovno leto začeli z neugodnimi finančnimi rezultati. Po obračunu za prvo četrtletje izgube presegajo deset milijard dinarjev.

PREPROST SKLEP: TANKI, KI JIH DELAJO V KRAGUJEVCU, SE NE BODO PODRAŽILI – AVTOMOBILI PA PRAV GOTOVO..

EGS je sprejela sklep o prepovedi uvoza kmetijskih pridelkov iz Jugoslavije zaradi ocene, da bi utegnili biti ti pridelki radioaktivno onesnaženi.

NAŠI SO ENERGIČNO NASTOPILI PROTI TEMU SKLEPU IN TAKOJ PODRAŽILI – ZA JUGOSLOVANE SEVEDA.

Jugoslovanske pražarne so čisto na tiho podražile praženo kavo. Cene se gibljejo od 6.000 do 6.300 din za kilogram.

SEDAJ LAHKO ZAGOTOVIM, DA SE UŽIVALCEM KAVE MORA DVIGNITI PRITISK – ZARADI CENE IN KOFEINA.

Ameriški turisti množično odpovedujejo letovanje v Italiji in Španiji, ker se bojijo napadov terorističnih organizacij, kot povračilo za napad na Libijo. Naši turistični delavci sedaj pričakujejo povečano število turistov iz Amerike in Anglije.

KO BI VEDELI, DA JIH PRI NAS ČAKAJO DRUGE VRSTE TERORISTI – NATAKARJI...

Mitja Redja

Znašli smo se v pomladi leta 86, imamo pa občutek, da smo pred nekaj tedni obiskali naše nepokretne in oslabele upokojence. Pa vendar je bilo to lansko jesen.

Spomin nanje in prijetna misel nam ne da, da si jih v Glasilu ne bi spomnili. To so Marija Mužar, Tončka Ajster in Marija Jerman. Vse so nas bile zelo vesele, za gostolublje pa se jim tudi mi lepo zahvalimo.